

Kirjallinen kysymys KK 216/2026 vp

Pia Lohikoski vas

Kirjallinen kysymys droonivaaratilanteiden valtakunnallisesta ohjeistuksesta kunnille, hyvinvointialueille, HUSille sekä kriittiselle henkilöstölle

Eduskunnan puhemiehelle

Uudellamaalla annettiin 15.5.2026 vaaratiedote mahdollisesti vaarallisesta miehittämättömästä ilma-aluksesta eli droonista. Alueen ihmisiä kehoitettiin siirtymään sisätiloihin ja pysymään siellä, kunnes vaaratilanteen päättymisestä tiedotetaan. Tilanne päättyi aamulla, mutta sen aikana ja sen jälkeen kävi ilmeiseksi, että valtakunnallisessa ohjeistuksessa, viranomaisviestinnässä ja eri toimijoiden toimintaprotokollissa oli vakavia puutteita.

On vakava asia, että kunnille, hyvinvointialueille ja HUSille ei ollut etukäteen riittävän selkeää ja yhtenäistä valtakunnallista ohjeistusta siitä, miten droonivaaratilanteessa toimitaan. Erityisen ongelmallista on, että osalle sosiaali- ja terveysalan työntekijöistä on ollut epäselvää, tuleeko vaaratiedotteen aikana lähteä työvuoroon, jäädä kotiin, odottaa työnantajan erillistä ohjetta vai noudattaa yleistä sisälle suojautumista koskevaa määräystä.

Koronapandemian aikana yhteiskunnan kriittisten toimintojen ja kriittisen henkilöstön määrittelyä ohjeistettiin valtakunnallisesti. Nyt vastaavaa selkeää valtakunnallista droonivaaratilanteen ohjeistusta ei näytä olleen. Pääministeri Orpo kehotti jälkikäteen tiedotustilaisuudessa perjantaina puolilta päivin Uudenmaan droonivaaran jälkeen organisaatioita käymään läpi kriisiviestintäänsä. Pääministeri on myös korostanut varoitusjärjestelmien kehittämisen tarvetta. Tämä on tärkeää, mutta samalla on kysyttävä, miksi vastuu ohjeistuksen läpikäymisestä ja toimintamallien tarkentamisesta näyttää jäävän organisaatioille itselleen. Droonivaaratilanteessa hallituksella ja valtionjohdolla on paras kokonaiskuva turvallisuustilanteesta, viranomaisten tilannearviosta, yhteiskunnan kriittisistä toiminnoista sekä siitä, miten valtakunnallisesti yhdenmukainen ohjeistus tulee antaa.

Kunnat, hyvinvointialueet, koulut, päiväkodit ja sote-toimijat eivät voi kukin erikseen arvioida toimintatapoja tilanteessa, jossa kyseessä on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittiset palvelut. Uudenmaan droonivaaratilanteessa kuntien ohjeet olivatkin kirjavia. Myös päiväkotien, koulujen ja huoltajien näkökulmasta tilanne aiheutti epävarmuutta. Tämä osoittaa, että yksittäisten kuntien varaan jätetty tulkinta ei riitä tilanteessa, jossa uhka, tilannekuva ja tarvittavat varautumistoimet ovat valtakunnallisten viranomaisten tiedossa.

Kyseessä ei ollut ensimmäinen droonitilanne Suomessa. Siksi on perusteltua edellyttää, että hallituksella, ministeriöillä ja toimivaltaisilla viranomaisilla on valmiiksi laadittu ja kunnille,

Kirjallinen kysymys KK 216/2026 vp

hyvinvointialueille, HUSille, koulutuksen järjestäjille ja muille keskeisille toimijoille jaettu toimintaprotokolla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta kunnille, hyvinvointialueille, HUSille, koulutuksen järjestäjille ja varhaiskasvatuksen järjestäjille laaditaan viipymättä valtakunnallinen ja yhdenmukainen droonivaaratilanteiden toimintaprotokolla,

milloin ministeriöt antavat kunnille ja hyvinvointialueille kirjallisen ohjeistuksen siitä, miten palveluiden jatkuvuus, työvuoroihin saapuminen, koulujen ja päiväkotien toiminta sekä huoltajaviestintä järjestetään vastaavissa tilanteissa, ja

miten hallitus aikoo varmistaa, ettei vastuu valtakunnallisen turvallisuustilanteen tulkinnasta ja ohjeistamisesta jää yksittäisten kuntien, koulujen, päiväkotien, hyvinvointialueiden tai työntekijöiden omalle vastuulle?

Helsingissä 20.5.2026

Pia Lohikoski vas